

Vedleggsoversikt

- Vedlegg 1: Høringsinnspill fra Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)
- Vedlegg 2: Høringsinnspill fra EOS-utvalget
- Vedlegg 3: Høringsinnspill fra Stortingets ombudsnemnd for forsvaret
- Vedlegg 4: Høringsinnspill fra Sametinget
- Vedlegg 5: Høringsinnspill fra Justis- og beredskapsdepartementet
- Vedlegg 6: Brev til Stortingets presidentskap fra NIM 12. oktober 2022

Stortingets presidentskap

Deres referanse: Høringsnotat 08.03.22
Vår referanse: 2022/86
Dato: 20.04.22

Høringsuttalelse om endringer i NIM-loven, EOS-kontrollloven og lov om Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret

1. Innledning

Det vises til Stortingets høringsnotat datert 8. mars 2022 om endringer i NIM-loven, EOS-kontrollloven og lov om Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret.¹

NIM vil i denne høringsuttalelsen kun uttale seg om NIM-loven.

NIM er positiv til de fleste forslagene til endringer i NIM-loven, og til sammenslåingen av NIM-loven med NIM-instruksen. Vi har noen merknader til forslagene. Rekkefølgen sammenfaller i hovedsak med rekkefølgen i lovforslaget.

2. Institusjonens navn

NIM foreslo i 2018 å endre institusjonens norske navn til Norges institusjon for menneskerettigheter, noe Stortingets administrasjon og presidentskap sluttet seg til. NIM er tilfreds med at denne navneendringen nå også foreslås tatt inn i loven.

3. Sammenslåing av lov og instruks, samt om «bestemmelser»

NIM er positiv til å slå sammen lov og instruks, og er enig i at NIMs mandat og funksjoner og organisering bør fremgå direkte av loven. NIM er også enig i at det kan se uheldig ut å regulere en uavhengig menneskerettighetsinstitusjon gjennom en «instruks». NIM er videre positiv til forslaget om å åpne for at Stortinget i stedet kan fastsette

¹ NIM har etter avtale med Stortingets administrasjon fått tillatelse til å levere inn høringsuttalelsen 20. i istedenfor 13. april 2022.

«bestemmelser» om institusjonens virksomhet. Det blir dermed klarere at Stortinget ikke skal gi NIM spesifikke pålegg eller instruksjoner.

NIM noterer seg uttalelsen i høringsnotatet om at denne myndigheten til å gi «bestemmelser» er ment å «omfatte regulering av virksomhetens praktiske formål – ikke institusjonens mandat eller oppgaver som sådan» og at slike bestemmelser gitt ved stortingsvedtak «forutsettes å være en utfylling av NIM-lovens bestemmelser, og ikke kan gå ut over dette». NIM mener dette er viktige presiseringer.

4. Meldinger til Stortinget

NIM noterer at adgangen til å sende særskilte meldinger til Stortinget (utover årsmeldingen) nå foreslås eksplisitt tatt inn i selve lovteksten. NIM mener det er ryddig at dette presiseres i loven.

5. Institusjonens oppgaver

NIM mener at forslaget til tillegg i lovens § 3 om å spesifisere at NIMs oppgaver skal utføres i samsvar med Paris-prinsippene om nasjonale institusjoners status, er viktig for å nettopp understreke institusjonens uavhengighet og at den er en del av et FN-basert nettverk.

Dette vil også være av betydning for prosessen med re-akkreditering av NIM, som nasjonal institusjon med A-status, under det globale nettverket av nasjonale institusjoner (GANHRI). Re-akkrediteringen skal finne sted høsten 2022. I sitt brev om NIMs første akkreditering i 2017, påpekte GANHRI ved SCA² at det var uheldig at NIM-loven ikke eksplisitt fastsetter at NIM skulle fremme norsk ratifisering av menneskerettighetsinstrumenter.³ Dette bygger direkte på Paris-prinsippene, hvor det fremgår at de nasjonale institusjonene skal: «*encourage ratification of the above-mentioned instruments or accession to those instruments, and to ensure their implementation*».⁴

Når en egen henvisning til at NIM skal operere i tråd med Paris-prinsippene nå tas inn i lovteksten, vil det muligens være mindre behov for å lovfeste dette. De fleste andre opplistede oppgavene for den nasjonale institusjonen fremgår imidlertid uttrykkelig av loven. NIM foreslår derfor at oppgaven med å fremme ratifikasjon av menneskerettighetsinstrumenter enten inntas i lovteksten eller i det minste nevnes i forarbeidene, som en eksplisitt oppgave etter Paris-prinsippene.

² Sub-Committee on Accreditation.

³ Brevet fra SCA legges ved som bilag 1 til denne høringsuttalelsen.

⁴ Paris-prinsippene, Competence and responsibilities, punkt 3, bokstav c.

6. Styret

Offentlighet og åpenhet omkring utnevning av NIMs styre og mulighet for å foreslå kandidater til styret var noe GANHRI la vekt på i sitt brev til NIM i 2017 i forbindelse med akkrediteringen. Det ble i dette brevet også pekt på at kriteriene for å kunne bli valgt til NIM-styret burde fremgå av loven, at de burde offentliggjøres og være objektive og forhåndsfastsatte.

Den foreslåtte lovteksten (§ 5) beskriver de faglige kravene til styremedlemmer, krav til kjønnsfordeling og understreker at ett av medlemmene skal ha særlig kjennskap til samiske spørsmål. NIM vil her understreke at det er et grunnleggende prinsipp for nasjonale institusjoner at de skal være etablert «in accordance with a procedure which affords all necessary guarantees to ensure the pluralist representation of the social forces (of civilian society)».⁵ Det er med andre ord sentralt at dette prinsippet om pluralisme og bred representasjon ivaretas i utnevningssprosesser. Vi ber derfor om at dette fremkommer tydeligere av lovteksten.

Forslaget sier videre at styret skal oppnevnes av Stortinget etter innstilling fra Stortingets presidentskap. Det er også foreslått i lovteksten at presidentskapet aktivt skal informere om adgangen til å fremme forslag til kandidater til styret. Det er fint at utnevningssprosessen nå reguleres tydeligere.

GANHRI pekte imidlertid i sitt brev fra 2017 på at det er problematisk at det i den opprinnelige NIM-loven ikke var fastsatt hvordan styremedlemmer utnevnes eller avsettes. I det nye forslaget spesifiseres det at det er Stortinget, etter innstilling fra presidentskapet, som *utnevner* styret. Det står imidlertid ingen ting i lovforslaget om prosedyrene for *avsettelse* av styremedlemmer, og det er heller ikke fastsatt materielle vilkår for dette.

I GANHRI's brev av 2017 ble dette omtalt som følger (uten at det her skilles mellom styret og direktør, uttalelsen er generell og synes å knytte seg til «*the governing body*» som kan være både direktør og styret):

“The grounds for dismissal must be clearly defined and appropriately confined to those actions that impact adversely on the capacity of the member to fulfil his or her mandate. Where appropriate, the legislation should specify that the application of a particular ground must be supported by a decision of an independent body with appropriate jurisdiction. The dismissal should not be allowed solely on the discretion of the appointing authorities. It must be made in strict conformity with all the substantive and procedural requirements as

⁵ Paris-prinsippene, Composition and guarantees of independence and pluralism, punkt 1.

prescribed by law. Such requirements ensure the security of tenure, of the members of the governing body and are essential to ensure the independence of, and public confidence, in the senior leadership for an NHRI.” (uthevet her)

GANHRI sitt akkrediteringsorgan understreker med andre ord at beslutninger om å avsette styremedlemmer og/eller direktør ikke kan bero på oppnevningsmyndighetens frie skjønn, men må være basert på materielle vilkår begrunnet i «actions that impact adversely on the capacity of the member to fulfil his or her mandate». Dette skal sikre institusjonens uavhengighet og tillit.⁶

Det fremgår av forslaget at utnevningsmyndigheten fortsatt skal ligge til Stortinget som fatter beslutning etter innstilling fra presidentskapet. NIM antar at dette innebærer at en eventuell *avsettelse* av styremedlemmer også vil måtte vedtas av et flertall av landets stortingsrepresentanter. Etter NIMs oppfatning bør det på bakgrunn av GHANRIs brev fastsettes både prosessuelle og materielle vilkår for avsetting av styremedlemmer som altså kun kan knytte seg til styremedlemmets egne forhold og som ikke bygger på avsettingsmyndighetens frie skjønn.

NIM støtter ellers forslagene om at maksimum tre styremedlemmer bør skiftes ut av gangen, og at Stortingets presidentskap fastsetter godtgjørelse til styrets medlemmer, samt forslaget om at styret fastsetter NIMs økonomireglement basert på statens økonomireglement.

7. Direktør

NIM mener det er viktig og riktig å endre modellen for ansettelse av direktør, fra at direktøren oppnevnes av Stortinget til at direktøren oppnevnes av styret, slik det er foreslått i høringsnotatet. En slik endring vil understreke og styrke NIMs uavhengighet fra Stortinget.

I høringsnotatet foreslås at direktøren skal ansettes på åremål på 6 år med mulighet for å forlenge dette med ytterligere et 6-årig åremål. NIM har noen prinsipielle betenkeligheter ved dette forslaget. Paris-prinsippene sier at «the members» av den nasjonale institusjonen kan få fornyet mandatperiode under forutsetning av at «the pluralism of the institution’s membership is ensured.» I Venezia-prinsippene om ombudspersoner, heter det derimot at mandatperioden «shall preferably be limited to a single term, with no option for reelection.» EMK artikkel 23 (som endret gjennom protokoll 14) avgrenser

⁶ Til sammenlikning har både stiftelsesloven § 29 og Universitets- og høyskoleloven § 9-8 kriterier for avsettelse av styremedlemmer som nettopp begrenser seg til forhold ved styremedlemmet selv, og som viser en høy terskel for avsetting av styremedlemmer i slike tilfeller.

likeledes perioden til dommerne ved EMD til én ni-årig periode uten mulighet til fornyelse.

Bakgrunnen for dette er at en ordning med mulighet til fornyet åremålsperiode kan føre til spørsmål ved uavhengigheten til en person i en slik rolle, særlig i den første perioden når vedkommende kanskje ønsker en ny åremålsperiode. Dette argumentet fremheves også i høringsnotatet, som viser til Dokument 16 (2014-2015), hvor det ble pekt på at det var viktig at «lederen av institusjonen ikke posisjonerte seg med tanke på ønske om gjenoppnevning».⁷ At det ifølge lovforslaget blir styret og ikke Stortinget som skal treffe denne avgjørelsen, vil avhjelpe dette til en viss grad, men ikke fullt ut ettersom styret utnevnes av Stortinget.

Argumentet for en ordning med to åremål er et «ønske om harmonisering av tilsettingsperioden for de administrative ledere i de ulike eksterne organene for Stortinget.»⁸ NIM mener at et ønske om en strømlinjeforming på dette området ikke er et tungt argument for å innføre en slik ordning hos NIM. Den offentlige tilliten til direktørens uavhengighet av Stortinget, og at vedkommende ikke har noen egen agenda i tilknytning til gjenoppnevning, er viktigere for NIM enn for de andre institusjonene det vises til. NIM ber Stortinget vurdere om det heller burde innføres en åremålsperiode på for eksempel 8 år, men uten adgang til fornying.

NIM støtter at en spesifisering av direktørens oppgaver, som var nedfelt i den gamle instruksen, nå er tatt inn i lovteksten.

I GANHRIs brev om akkrediteringen av NIM i 2017 ble det som nevnt ovenfor pekt på et behov for lovfastsatte prosedyrer og forutberegnelighet ved en eventuell oppsigelse av direktøren. Det ble pekt på at NIM-loven burde inneholde en «independent and objective dismissal process». Lovforslaget inneholder ingen egne bestemmelser om prosessen rundt en eventuell oppsigelse av direktøren. Videreføringen i lovforslaget av det utvidede stillingsvernet som NIM-direktøren har, hvor styret bare kan si opp direktøren ved grovt pliktbrudd eller vesentlig mislighold av arbeidsavtalen, sikrer i stor grad mot eventuelt maktmisbruk i form av politisk motivert fjerning av direktøren. NIM ber likevel Stortinget om å regulere særskilt *prosessen* for oppsigelse, for eksempel i henhold til arbeidsmiljølovens bestemmelser, for å ytterligere sikre institusjonens uavhengighet.

8. Personalreglement

NIM mener forslaget om justering og strømlinjeforming av bestemmelsen om personalet er ryddig, og støtter dette.

⁷ Høringsnotatet side 10.

⁸ Høringsnotatet side 10.

9. Rådgivende utvalg

NIM støtter at den nærmere angivelsen av hvem som skal være med i NIMs rådgivende utvalg er flyttet fra den gamle instruksen og inn i den nye lovteksten. NIM mener ordlyden fortsatt er hensiktsmessig. NIMs rådgivende utvalg er velfungerende og svært viktig for NIMs arbeid.

10. Dokumentoffentlighet

NIM legger til grunn at den foreslåtte § 11 om dokumentoffentlighet bygger på tidligere regler i NIM-loven og NIM-instruksen, i tillegg til at den viser til gjeldende rett hva gjelder offentleglova og arkivloven med tilhørende forskrifter. Bestemmelsen innebærer ikke realitetsendringer, og NIM mener den foreslåtte bestemmelsen er hensiktsmessig.

11. Behandling av personopplysninger

Denne bestemmelsen er ny. Den foreslås tatt inn i NIM-loven selv om NIM i utgangspunktet ikke behandler personopplysninger i noen særlig grad. Som høringsnotatet påpeker, kan det likevel være at visse deler av NIMs virksomhet involverer behandling av personopplysninger, for eksempel ved veiledning av enkeltpersoner om klageordninger. Det er også slik at selv om NIM ikke skal behandle enkeltsaker, er det likevel en rekke enkeltpersoner som henvender seg til NIM med nettopp enkeltsaker, som dermed innebærer at NIM får tilgang til personopplysninger. Selv om det i slike tilfeller ofte vil være samtykke som er hjemmelsgrunlaget for å behandle personopplysninger, mener NIM det er formålstjenlig med en egen bestemmelse som gir et klart rettsgrunnlag til å behandle personopplysninger også utover samtykketilfellene, slik at det ikke skal kunne reises tvil om NIMs rettsgrunnlag for å behandle personopplysninger. NIM er også enig med Stortinget i at det ikke synes påkrevet med en egen hjemmel for å *viderebehandle* personopplysninger. NIM støtter den foreslåtte § 13.

12. Forholdet til sikkerhetsloven

Stortinget skal fastsette i hvilken grad sikkerhetsloven skal gjelde for Stortingets organer (sikkerhetsloven § 1-4). Som påpekt i høringsnotatet, har behandling av gradert informasjon så langt vært lite aktuelt for NIM, selv om det i den gamle loven forutsettes at taushetsplikten omfatter opplysninger som er gradert i henhold til sikkerhetsloven og sikkerhetsinstruksen. Selv om det så langt ikke har vært aktuelt for NIM å behandle gradert informasjon, er det ikke utenkelig at slike situasjoner vil kunne oppstå, for eksempel hvis rikets sikkerhet blir truet eller ved andre nasjonale kriser. Da vil det vært

viktig for NIM å kunne utføre sine oppgaver uten å bli hindret av at det mangler hjemmel for nødvendig sikkerhetsklarering og autorisasjon. NIM støtter på denne bakgrunn lovforslagets § 14.

NIMs styre og ledelse stiller seg til disposisjon for ytterligere oppklaringer eller diskusjoner om innholdet i loven og i dette høringssvaret ved behov.

Vennlig hilsen
for Norges institusjon for menneskerettigheter

Marit Berger Røsland
Styreleder

Adele Matheson Mestad
Direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.

HAUT-COMMISSARIAT AUX DROITS DE L'HOMME • OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS
PALAIS DES NATIONS • 1211 GENEVA 10, SWITZERLAND
www.ohchr.org • TEL: +41 22 928 9214 • FAX: +41 22 928 9018 • E-MAIL: sshahidzadeh@ohchr.org

23rd March 2017

Dear Mr. Wille,

As Secretariat of the Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI), I am writing to inform you of the recommendations that GANHRI Sub-Committee on Accreditation (SCA) has made regarding the accreditation of your institution, which was considered at the SCA session in Geneva from 13 to 17 March 2017.

In accordance with article 12.1 of the GANHRI Statute, your institution may challenge the recommendations by submitting a letter to GANHRI Chairperson, through OHCHR National Institutions, Regional Mechanisms and Civil Society Section, within twenty-eight (28) days from the date of this letter.

Thereafter, the recommendations will be forwarded to the members of GANHRI Bureau for approval. If a challenge is received from your institution, the challenge together with all relevant materials will also be forwarded to GANHRI Bureau. The decision of GANHRI Bureau on accreditation will be considered final. The report will be made public following its adoption by GANHRI Bureau.

Please direct any future correspondence on the recommendations to sshahidzadeh@ohchr.org, cradert@ohchr.org, nifellow2@ohchr.org.

Yours sincerely,

Cynthia Radert
Secretary a.i
GANHRI Sub-Committee on Accreditation

National Institutions, Regional Mechanisms and Civil Society Section

Petter F. Wille
Director
National Institution for Human Rights
Postbox 299, Sentrum
0103 Oslo

2.4 Norway: Norwegian National Human Rights Institution (NNHRI)

Recommendation: The SCA recommends that the NNHRI be accredited with **A** status.

The SCA welcomes the establishment of the NNHRI.

The SCA notes:

1. Encouraging ratification or accession to international human rights instruments

The Act does not explicitly provide the NNHRI with a mandate to encourage ratification or accession to international human rights instruments.

The SCA is of the view that encouraging ratification of, or accession to, international human rights instruments is a key function of an NHRI.

While the SCA acknowledges that the NNHRI is interpreting its mandate broadly and that it undertakes this role in practice, it encourages the NNHRI to advocate for amendments to the enabling legislation to provide the NNHRI with an explicit mandate to encourage ratification or accession to international human rights instruments.

The SCA refers to Paris Principles A.3 (b) and (c) and to its General Observation 1.3 on 'Encouraging ratification or accession to international human rights instruments'.

2. Cooperation with other national human rights institutions

The SCA highlights that regular and constructive engagement with all relevant stakeholders is essential for NHRIs to fulfil their mandates effectively. In this regard it acknowledges the NNHRI's engagement and cooperation with national Ombuds institutions.

The SCA encourages the NNHRI to continue to develop, formalise and maintain working relationships, as appropriate, with other domestic institutions established for the promotion and protection of human rights, including in particular Ombuds institutions in Norway as well as civil society organizations.

The SCA refers to Paris Principle C (g) and to its General Observation 1.5 on 'Cooperation with other human rights bodies'.

3. Selection and appointment

In accordance with section 5 of the Act, the Norwegian Parliament elects the board. Further, section 2 of the Regulation stipulates that the Parliament will actively inform of the possibilities to propose candidates to the board,

The SCA acknowledges that the NNHRI reports that, in practice, the selection and appointment process is conducted in an open and transparent manner. However, the SCA is of the view that the selection process currently enshrined in the legislation is not sufficiently broad and transparent. In particular, it does not specify the process for achieving broad consultation and/ or participation in application, screening, selection and appointments process.

It is critically important to ensure the formalization of a clear, transparent and participatory selection and appointment process for an NHRI's decision-making body in relevant legislation, regulations or binding administrative guidelines, as appropriate. A process that promotes merit-based selection and ensures pluralism is necessary to ensure the independence of, and public confidence in, the senior leadership of an NHRI.

The SCA encourages the NNHRI to advocate for the formalization and application of a process that includes requirements to:

- a) Publicize vacancies broadly;
- b) Maximize the number of potential candidates from a wide range of societal groups and educational qualifications;
- c) Promote broad consultation and / or participation in the application, screening, selection and appointment process;
- d) Assess applicants on the basis of pre-determined, objective and publicly-available criteria; and
- e) Select members to serve in their individual capacity rather than on behalf of the organization they represent.

The SCA refers to Paris Principle B.1 and to its General Observation 1.8 on 'Selection and appointment of the decision-making body of NHRIs'.

4. Dismissal

Article 6 of the Act provides for the dismissal of the Director of the institution by the Parliament and lists the specific circumstances of dismissal. However, the Act does not provide further details on the dismissal process.

Further, the Act is silent on whether other Board members can be dismissed, by whom and following what process.

The SCA acknowledges that the NNHRI reports that it intends to propose amendments to its enabling law to specify the grounds and process for dismissal.

The SCA is of the view that, in order to address the Paris Principles requirement for a stable mandate, which is important in reinforcing independence, the enabling legislation of an NHRI must contain an independent and objective dismissal process.

The dismissal must be made in conformity with all the substantive and procedural requirements prescribed by law. The grounds for dismissal must be clearly defined and appropriately confined to those actions that impact adversely on the capacity of the member to fulfil his or her mandate. Where appropriate, the legislation should specify that the application of a particular ground must be supported by a decision of an independent body with appropriate jurisdiction. The dismissal should not be allowed solely on the discretion of the appointing authorities. It must be made in strict conformity with all the substantive and procedural requirements as prescribed by law.

Such requirements ensure the security of tenure of the members of the governing body and are essential to ensure the independence of, and public confidence in, the senior leadership of an NHRI.

The SCA refers to Paris Principle B.3 and to its General Observation 2.1 on 'Guarantee of tenure for members of the NHRI decision-making body'.

5. Functional immunity

The Act is silent on whether and how members enjoy functional immunity for actions taken in their official capacity in good faith in their official capacity.

External parties may seek to influence the independent operation of an NHRI by initiating, or by threatening to initiate, legal proceedings against a member. For this reason, NHRI legislation should include provisions to protect members from legal liability for acts undertaken in good faith in their official capacity. Such a provision promotes:

- security of tenure;

- the NHRI's ability to engage in critical analysis and commentary on human rights issues free from interference;
- the independence of senior leadership; and
- public confidence in the NHRI.

It is acknowledged that no office holder should be beyond the reach of the law and, thus, in certain exceptional circumstances, it may be necessary to lift immunity. However, the decision to do so should not be exercised by an individual, but rather by an appropriately-constituted body such as the superior court or by a special majority of parliament. It is recommended that national law provides for well-defined circumstances in which the functional immunity of the decision-making body may be lifted in accordance with fair and transparent procedures.

The SCA refers to Paris Principle B.3 and to its General Observation 2.3 on 'Guarantee of functional immunity.'

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Kopi:
Vedlegg: 1

8.4.2022

Vår ref.: 2021/276-8

Deres ref.: 2021/4156

Forslag til endringer i EOS-kontrolloven mv. – høringsinnspill fra EOS-utvalget

EOS-utvalget viser til Stortingets brev 15. mars 2022 der det bes om skriftlige høringsinnspill til endringer i blant annet EOS-kontrolloven.

I ny § 18 b i EOS-kontrolloven er det foreslått en egen bestemmelse om EOS-utvalgets behandling av personopplysninger. Stortinget viser til at EOS-kontrolloven har enkelte bestemmelser som gjelder behandling av personopplysninger (§§ 6 andre ledd, 8 og 16), men at det likevel er hensiktsmessig med en generell bestemmelse. Det er også vist til at det ikke må kunne reises tvil om rettsgrunnlaget for å behandle personopplysninger. Det er ikke ansett nødvendig med en egen hjemmel for viderebehandling av opplysninger fra EOS-tjenestene.

EOS-kontrollovens bestemmelser forutsetter at utvalget kan behandle de personopplysninger som er nødvendige for å utføre kontrolloppdraget. I lys av rettsutviklingen er utvalget likevel enig i at det bør vedtas en bestemmelse om utvalgets behandling av personopplysninger.

Videre er utvalget enig med Stortinget i at utvalgets taushetsplikt i kontrolloven § 11 første ledd ivaretar behovet for unntak fra personvernforordningen artikkel 13, 14 og 15, jf. personopplysningsloven § 16 bokstav d.

Høringsinstansene bes om å vurdere «om det er behov for ytterligere lovbestemte unntak fra artiklene 5, 12, 16-22 eller 34 med bakgrunn i de spesielle hensyn som gjør seg gjeldende for utvalgets arbeid.»

Utvalget mener det bør gjøres unntak fra de aktuelle artiklene, gitt utvalgets vide innsynsrett i sikkerhetsgraderte opplysninger og allmenne taushetsplikt. Utvalget vil regelmessig behandle personopplysninger om personer som aldri kan få vite at utvalget har gjort dette, både ved inspeksjoner, klagesaker og eget tiltak-saker.

EOS-utvalget imøteser en nærmere utredning av behovet for unntak fra de enkelte artiklene og et eventuelt forslag til lovregulering. Utvalgets sekretariat er til disposisjon dersom Stortinget ønsker en nærmere dialog om utformingen av regelverket.

POST: Postboks 84 Sentrum, 0101 OSLO
BESØK: Nils Hansens vei 25
TELEFON: 23310930
E-POST: post@eos-utvalget.no
INTERNETT: www.eos-utvalget.no

EOS-utvalget finner det ikke formålstjenlig med en bestemmelse i EOS-kontrolloven om at krav fra den registrerte om kopi av personopplysninger fra forvaltningen, skal rettes mot forvaltningen, jf. personvernforordningen artikkel 15 nr. 3. Det vises til de grunner Stortinget har oppstilt i høringsnotatet.

Til de øvrige foreslåtte endringene i EOS-kontrolloven har EOS-utvalget ingen innspill.

Med vennlig hilsen

Astri Aas-Hansen
utvalgsleder

Vedlegg 3

Fra: Joachim Nordgreen (jn@forsvarsombudet.no)

Sendt: 05.04.2022 12:24:12

Til: Postmottak Stortinget

Kopi: Felles Post Forsvarsombudet

Emne: Høringsinnspill

Vedlegg:

Hei!

Jeg har i går og i dag forsøkt å inngi høringsinnspill til forslag til endringer i NIM-loven, EOS-kontrollloven og lov om Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret, via nettsiden, men jeg får feilmelding når jeg trykker på «Send». Jeg har fylt inn samtlige rubrikker og krysset av i boksen om personvern. Jeg har forsøkt å bruke to ulike nettlesere og jeg har ingen spesielle tegn i teksten. (Jeg forsøkte å bytte paragraftegnet med bokstaver, til ingen nytte.) Hvis jeg trykker på «refresh», får jeg følgende feilmelding: «Captcha ble ikke godkjent». Dette innebærer ifølge Stortingets nettvakt at nettsiden tror jeg er en robot. Nettvakten ba meg melde problemet inn per e-post til postmottaket.

Hvis det er enklere for dere å registrere høringsinnspillet manuelt, kommer det her:

Kontaktinformasjon

Organisasjonens navn:*

Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret

Fornavn til kontaktperson:*

Roald

Etternavn til kontaktperson:*

Linaker

Telefon til kontaktperson:*

23356470

E-post til kontaktperson:*

post@forsvarsombudet.no

1. Skriv tittel

Høringsinnspill

2. Skriv innspill

På vegne av Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret viser jeg til Ombudsnemndas årsmelding for 2021, Dokument 5, som ble levert til Stortingets presidentskap 4. april. I årsmeldingen del 3 gir nemnda sine erfaringer med og bemerkninger til lov om Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret. Det gjelder nemndas tilgang til steder og opplysninger i Forsvaret (loven § 4) – både sikkerhetsgraderte opplysninger og personopplysninger – samt dokumentoffentlighet og behov for korttittel. Jeg ber om at årsmeldingen del 3 tjener som høringsinnspill.

Med vennlig hilsen

Joachim Nordgreen

direktør

Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret

Karl Johans gate 25

0159 Oslo

Vedlegg 4

Høringsuttalelse fra Sametinget om endringer i NIM- loven

Sametinget viser til Forslag til endringer i lov 22. mai 2015 nr.33 om Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (NIM-loven) og i lov 3. februar 1995 nr. 7 om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-kontrolloven), samt mindre justeringer i lov 18. juni 2021 nr. 115 om Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret.

Sametingets innspill knytter seg til de foreslåtte endringer i NIM-loven.

Sametinget vil i denne sammenheng understreke viktigheten av at NIMs årsrapport også forelegges Sametinget og at dette tas inn i NIM-loven ved en tilføyelse av «og Sametinget» i lovens nåværende §11 (som foreslås flyttet til §2, i så fall kan tilføyelsen gjøres der)

Sametinget viser til at det helt siden opprettelsen av NIM er etablert praksis der Sametinget hvert år mottar årsrapporten fra NIM og behandler dette som en egen sak i plenum. I tillegg kommer forhistorien fra etableringen av NIM med innlemmelsen av Galdu. Etter Sametingets syn innebærer dette et særlig ansvar for å belyse også samenes menneskerettigheter for NIM.

Sametinget mener videre at lovteksten også kan ta inn det samiske navnet på NIM.

Når det gjelder de foreslåtte lovendringer i høringen, støtter Sametinget forslaget om at direktøren oppnevnes av styret og ikke presidentskapet.

Sametinget ser det som ønskelig at denne saken følges opp gjennom konsultasjoner.

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
22/2141 -

Dato
21.04.2022

Høringsuttalelse til forslag om om endringer i EOS-kontrollloven

Justis- og beredskapsdepartementet viser til høring av forslag til endringer i NIM-loven, EOS-kontrollloven og lov om Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret, med frist for høringsuttalelser til onsdag 13.april. Departementet beklager at uttalelsen kommer etter fristen.

Justis- og beredskapsdepartementet viser til at utkastet til endring av EOS-kontrollloven vil ha virkning for personvernet til de ansatte i etatene som er underlagt EOS-utvalgets kontroll, ettersom kontrollen av tjenestene i henhold til utkastet vil kunne innebære at utvalget vil behandle personopplysninger om tjenestens ansatte.

EOS-utvalget ga i Særskilt melding til Stortinget om PSTs ulovlige innhenting og lagring av flypassasjeropplysninger (Dokument 7:2 (2019-2020)) uttrykk for en forutsetning om at PST må legge til rette for utvalgets kontroll av e-postservere og de enkelte medarbeideres personlige områder. PST forholder seg til dette. Departementet antar likevel at det kan være en fordel både for forutsigbarheten for de ansatte og for kontroll-dialogen med den enkelte etat som kontrolleres, at grunnlaget for denne behandlingen av personopplysninger er omtalt i forarbeidene, og helst at omfanget av innsynet blir uttrykkelig regulert i selve loven.

Utvalgets innsyn i personopplysninger om etatenes ansatte skiller seg prinsipielt fra utvalgets behandling av personopplysninger om personene som etatene følger. Innsynet i ansattes e-post og hjemmeområder vil kunne berøre de ansattes rett til vern av privatliv og kommunikasjon. Det vil kunne være en fordel om forarbeidene i større grad drøfter EOS-kontrollloven § 8 som hjemmel for utvalgets innsyn i opplysninger om de ansatte, og vurderer bestemmelsen opp mot det generelle regelverket for arbeidsgivers innsyns adgang i ansattes personlige områder og e-post. Det kan også være grunn til å behandle spørsmålet om hvorvidt lovens § 18b vil være tilstrekkelig hjemmel

for behandling av de ansattes personopplysninger, sett i lys av reglene i forskrift om innsyn i ansattes e-postkasse.

Med hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Elin Elverhøy
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

Stortingets presidentskap

postmottak@stortinget.no

Deres referanse:

Vår referanse: 2020/479

Dato: 12.10.2022

Publikasjonsnr.: NIM-B-2022-026

Norges institusjon for menneskerettigheter har fått fornyet A-status

Det er med glede vi orienterer Presidentskapet om at Den globale alliansen for nasjonale menneskerettighetsinstitusjoner (GANHRI), ved sin underkomité for akkreditering, har gått inn for å forlenge NIMs A-status for fem nye år. Dette blir senere formelt vedtatt av styret i GANHRI.

Dette er en viktig anerkjennelse av at NIM opererer fullt i tråd med de kravene som FN stiller og ivaretar sitt mandat som nasjonal institusjon på en god måte.

Det er også en anerkjennelse av at Stortinget gjennom NIM-loven har gjennomført Paris-prinsippene på en god måte, herunder at nasjonale institusjoner skal være uavhengige, pluralistisk sammensatt og ha et bredt mandat om å «fremme og beskytte menneskerettighetene i Norge».

Komiteen fremmer noen anbefalinger for å sikre dette enda bedre. Anbefalingene knytter seg til grunnlag for, og prosess for, utnevning og oppsigelse av direktør og styre. Det fremmes også anbefalinger knyttet til NIMs oppgaver med å fremme ratifisering av menneskerettskonvensjoner. Komiteen har merket seg at dette allerede inngår i det arbeidet NIM gjør, men peker på at dette også bør fremgå av loven. Det vises også til at dette bør omfatte aktiviteter som:

- a) *Monitoring developments in international human rights law;*
- b) *Promoting State participation in advocacy for and the drafting of international human rights instruments;*
- c) *Conducting assessments of domestic compliance with and reporting on international human rights obligations, for example, through annual and special reports and participation in the Universal Periodic Review process.*

Grunnlaget for komiteens vurderinger er primært basert på NIMs søknad og «selvangivelse» av hvordan vi oppfyller FNs Paris-prinsipper. I tillegg inviterer komiteen til innspill fra eksterne aktører både nasjonalt og internasjonalt. Vi har med glede notert at flere sivilsamfunnsaktører og medlemmer i NIMs rådgivende utvalg har bidratt med supplerende informasjon, som Advokatforeningen, Helsingforskomiteen, Eldreombudet, Amnesty Norge, CMI-UiB Centre on Law and Social Transformation, Likestillings- og diskrimineringsombudet og Barneombudet.

Om Presidentskapet ønsker ytterligere informasjon om dette, er det selvsagt bare å ta kontakt.

Anbefalingene fra GANHRI er i hovedsak i tråd med vårt tidligere innspill til forslag om endringer av NIM-loven som Stortinget skal ta stilling til i nær fremtid. De er også langt på vei en gjentakelse av anbefalinger fra forrige akkrediteringsrunde. Vi imøteser en tilbakemelding på hvordan vi mest hensiktsmessig kan diskutere disse anbefalingene i forbindelse med lovarbeidet som pågår.

Vennlig hilsen
for Norges institusjon for menneskerettigheter

Marit Berger Røysland
Styreleder

Adele Matheson Mestad
Direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.

Vedlegg: SCAs anbefalinger av 10.10.2022

HAUT-COMMISSARIAT AUX DROITS DE L'HOMME • OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS

PALAIS DES NATIONS • 1211 GENEVA 10, SWITZERLAND

www.ohchr.org • TEL: +41 22 928 9214 • FAX: +41 22 928 9018 • E-MAIL: cynthia.radert@un.org

10 October 2022

Dear Ms. Adele Matheson Mestad,

On behalf of the Secretariat to the Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI), I am writing to inform you of the recommendations that the GANHRI Sub-Committee on Accreditation (SCA) has made regarding the re-accreditation of your institution, which was considered at the SCA session held from 3 to 7 October 2022.

In accordance with article 12.1 of the GANHRI Statute, your institution may challenge the recommendations by submitting a letter to the GANHRI Chairperson, through OHCHR National Institutions and Regional Mechanisms Section, within twenty-eight (28) days from the date of this letter.

Thereafter, the recommendations will be forwarded to the members of the GANHRI Bureau for approval. If a challenge is received from your institution, the challenge together with all relevant materials will also be forwarded to the GANHRI Bureau. The decision of the GANHRI Bureau on accreditation will be considered final. The report will be made public following its adoption by the GANHRI Bureau.

Please direct any future correspondence on the recommendations to cynthia.radert@un.org and johnny.white@un.org

Yours sincerely,

Cynthia Radert

Secretary, GANHRI Sub-Committee on Accreditation
Deputy Chief, National Institutions and Regional Mechanisms Section

Ms. Adele Matheson Mestad

Director

The Norwegian National Human Rights Institution

Akersgata 8

0158 Oslo, Norway

cc: Mr. Gabriel Almeida, ENNHRI

2.7 Norway: The Norwegian National Human Rights Institution (NNHRI)

Recommendation: the SCA recommends that the NNHRI be re-accredited with **A** Status.

The SCA highlights that NHRIs that have been accredited A status should take reasonable steps to enhance their effectiveness and independence, in line with the Paris Principles and the recommendations made by the SCA during this review.

The SCA encourages the NNHRI to continue to actively engage with the OHCHR, GANHRI, ENNHRI, other NHRIs, as well as relevant stakeholders at international, regional, and national levels, in order to continue strengthening its institutional framework and working methods.

The SCA notes:

1. Selection and appointment

Section 5 of the Act of 22 May 2015 establishing the NNHRI (the Act provides that members of the NNHRI Board and the Director are elected by Parliament. Section 2 of the NNHRI Regulation (Regulation) stipulates that the Parliament shall actively inform the public about the possibility to nominate candidates. In addition, Section 7 of the Act provides that the Director is appointed by Parliament through an external announcement and based on the recommendation of the Parliament's Presidency.

The SCA acknowledges information received from the NNHRI that civil society groups have been active in the process of selection and appointment of members of the Board and the Director. However, the SCA notes that the current law is not explicit on the process of selection and appointment, including the requirements to publicize vacancies and civil society participation. The SCA notes that the NNHRI is advocating for amendments to the enabling law to explicitly provide for civil society participation.

The SCA emphasizes that it is critically important to ensure the formalization of a clear, transparent and participatory selection and appointment process for an NHRI's decision making body in relevant legislation, regulations or binding administrative guidelines, as appropriate. A process that promotes merit-based selection and ensures pluralism is necessary to ensure the independence of, and public confidence in, the senior leadership of an NHRI.

The SCA recommends the NNHRI to continue to advocate for the formalization and application of a process that includes promote broad consultation and/or participation in the application, screening, selection and appointment process.

The SCA refers to Paris Principles B.1 and to its General Observation 1.8 on 'Selection and appointment of the decision-making body of NHRI's'.

2. Dismissal

Section 7 of the enabling law of the NNHRI provides that the Parliament's Presidency may dismiss the Director if he or she is guilty of a gross dereliction of duty or other breach of the employment contract that is incompatible with the trust required to serve as Director of the NNHRI. The SCA is of the view that the current dismissal process does not guarantee

sufficient security of tenure and a stable mandate as it could be subject to the discretion of the appointment authority.

The SCA notes information from the NNHRI that, as the Parliament is the appointing authority, Board members can be dismissed on a majority decision by Parliament. The SCA notes that the law is silent on the grounds and procedure for dismissal of Board members. However, the SCA acknowledges efforts made by the NNHRI to advocate for amendments to its enabling law to explicitly provide for a dismissal process of Board members.

The SCA reiterates its view that, in order to address the Paris Principles requirement for a stable mandate, which is important in reinforcing independence, the enabling legislation of an NHRI must contain an independent and objective dismissal process. The dismissal must be made in conformity with all the substantive and procedural requirements prescribed by law. The grounds for dismissal must be clearly defined and appropriately confined to those actions that impact adversely on the capacity of the member to fulfil his or her mandate. Where appropriate, the legislation should specify that the application of a particular ground must be supported by a decision of an independent body with appropriate jurisdiction. The dismissal should not be allowed solely on the discretion of the appointing authorities. It must be made in strict conformity with all the substantive and procedural requirements as prescribed by law. Such requirements ensure the security of tenure of the members of the governing body and are essential to ensure the independence of, and public confidence in, the senior leadership of an NHRI.

The SCA reiterates its previous recommendation that the NNHRI continue its efforts to advocate for appropriate amendments to its law to provide for an independent and objective dismissal process for the Director and Board members, where appropriate supported by the decision of an independent body with appropriate jurisdiction.

The SCA refers to Paris Principles B.3 and to its General Observation 2.1 on 'Guarantee of tenure for members of the NHRI decision-making body'.

3. Encouraging ratification or accession to international human rights instruments

The enabling law of the NNHRI is silent on the ratification or accession to international human rights instruments. The SCA acknowledges that the NNHRI is interpreting its mandate broadly and that it undertakes this role in practice.

The SCA emphasizes that encouraging the ratification of, or accession to international human rights instruments, and the effective implementation of international human rights instruments to which the state is a party, is a key function of an NHRI. The Paris Principles further prescribe that NHRIs should promote and encourage the harmonization of national legislation, regulations and practices with these instruments. The SCA considers it important that these duties form an integral part of the enabling legislation of an NHRI. In fulfilling this function, the NHRI is encouraged to undertake activities which may include the following:

- a) Monitoring developments in international human rights law;
- b) Promoting State participation in advocacy for and the drafting of international human rights instruments;

- c) Conducting assessments of domestic compliance with and reporting on international human rights obligations, for example, through annual and special reports and participation in the Universal Periodic Review process.

The SCA reiterates its previous recommendation that the NNHRI advocate for amendments to its enabling legislation to provide the NNHRI with an explicit mandate to encourage ratification or accession to international human rights instruments.

The SCA refers to Paris Principles A.3 (b) and A.3 (c) and to its General Observation 1.3 on 'Encouraging the ratification or accession to international human rights instruments'.